

ՄԱՅԻՍԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԾԱՐՔԸ

Posted on June 9, 2010 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Արամ Սեփեթճեան, Ռակ Մամուկ, Պէյրուզ, 14 Յունիս 2010

Իբրեւ Ազգային Գաղափարախօսութեան Ուղեգիր

«...Օղի, ջուրի, հացի նման
Մենք պետք ունինք Հպարտութեան»:
Վահան Թէքէեան
Արդա՛ր հպարտութիւն,

...Որ կը յաջորդէ ճակատագրական մարտնչումներու եւ ազգային լինելութեան
գոյամարտերու:

Արամ Սեփեթճեան, Ռակ Մամուկ, Պէյրուզ, 14 Յունիս 2010

Իբրեւ Ազգային Գաղափարախօսութեան Ուղեգիր

«...Օղի, ջուրի, հացի նման
Մենք պետք ունինք Հպարտութեան»:
Վահան Թէքէեան
Արդա՛ր հպարտութիւն,

...Որ կը յաջորդէ ճակատագրական մարտնչումներու եւ ազգային լինելութեան
գոյամարտերու:

Հպարտութիւն, թերեւս շատերու համար բա՛ռ մը՝ վերացական եւ անհեթեթ, սակայն
սերունդներու դաստիարակութեան համար՝ առողջ ու կենարար թթուածին, մեր ներկան
առընչելու անցեալ դարերու պատմական իրողութեանց եւ յաղթական
ծեռքբերումներուն:

Հայ ժողովուրդին կը վերագրուի յաճախ՝ մեր «պարտութիւն»ներն իսկ վերածելու
«հպարտութեան» եւ բարոյական յաղթանակներու:

Սակայն, չմոռնանք Մայիսեան իսկական յաղթանակներու շարքը, զոր գեղեցիկ
գուգադիպութեամբ մը կը նշենք մեր ազգային տօնախմբութիւններու ծիրէն ներս:

- Աւարայրի Ճակատամարտը (451թ. Մայիս 26), առաջին Փարոս-յարացոյցը մեր
պատմութեան մթին էջերը լուսաւորող:

- Սարդարապատի յաղթանակը (1918 թ. Մայիս 26), որ մեր ժամանակակից
պատմութեան մէջ ցոյց տուա՛ւ աշխարհին, ժողովրդային միացեալ դիմադրութեան

հզոր ոգիին յաղթանակը ընդդեմ «զգուշաւոր դիւանագիտութեան»:

- Երկրորդ Աշխարհամարտի յաղթանակը (1945 Մայիս 8, 9), որուն իրենց լիաբուն մասնակցութիւնը բերին հայկական զօրագուններն ու զօրավարները: Համաշխարհային չափանիշով եւ անմրցելի գինովը զոհողութեան:

- Արցախի ազատագրութեան եւ Շուշիի վերադարձը խորհրդանշող (1992 թ. Մայիս 9) օրը, սոսկ թուականներ չեն, այլ՝ 21րդ դարու սեմին մեր նորահաս սերունդներուն ազգային դաստիարակութիւն ջամբող, ու գայն գաղափարախօսութեան վերածուող երեւոյթներ են:

Դաստիարակութիւն մը՝ որ չըլլայ սնամեջ ու դատարկամիտ, այլ՝ մեր հաւաքական գիտակցութիւնը առաջնորդէ դէպի բիւրեղեայ ճշմարտութիւնը ՀԱՅԱԿԵՐՏՈՒՄԻ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԱԿԵՐՏՈՒՄԻ:

Յաղթական տարեթիւերն ու տարեդարձային նշումները պէտք է ցնցեն մեր էութիւնը:

Պէտք է գիտնանք ազգովին ունկնդիր ըլլալ մեր ազգային հղճմտանքի՝ Չայնին:

Ընդունինք կամ ոչ՝ Աւարայրի ճակատամարտին «պետական դիւանագիտութիւն»ը չէր որ յաղթանակեց, այլ, հայ ժողովուրդի խիղճի ազատութեան արտայայտութիւնը, մարմնաւորուած՝ վարդաններու եւ Ղեւոնդ Երեցներու հոգիներուն մէջ:

Աւարայրէն 15 դար ետք, Սարդարապատը հանդիսացաւ մերօրեայ երկրորդ Աւարայրը:

Արդարեւ, 1918 Մայիսեան օրերը յի էին քաղաքական... ռազմական անակնկալներով:

Թրքական բանակներու յառաջխաղացքը կը սեղմեր օղակը Հայաստանի սիրտը եղող հողաշերտին ու կը ստեղծեր ընդհանուր շփոթ մը մեր քաղաքական մտածողութեան մէջ: Թիֆլիս նստած մեր «դիւանագետ» ղեկավարները կը հրահանգէին «առ ի զգուշացում» որ Ս. Էջմիածնի սրբութիւնները, հոգեւոր դասը ու հայրապետը տեղափոխել Բիւրականի ամարանոցը, եւ Երեւանի նահանգը թողուլ «դիւանագիտական մարզանքներու» քմահաճոյքին:

Ամենայն Հայոց Գեորգ Ե. Հայրապետը, Գարեգին Եպս. Յովսէփեանց եւ իրենց դասակիցները խոր ընդվզումով կը մերժեն հայ քաղաքական դեմքերէն եկած առաջարկը:

Երկունքի պահը կ'ապրեր Ամենայն Հայոց Հայրապետը:

«Նրա աչքերը վառուում էին, ասես կայծեր պիտի արձակէին:

...Նա անհանգիստ աջ ու ձախ քայլեց վանդակի մէջ առնուած առիւծի պէս, ապա շեշտակի կանգ առաւ զօրավարի դէմ եւ ձեռքը նրա կողմ տնկելով որոտաց. «Ուրեմն, դուք արդէն որոշել էք թուրքերին յանձնել Հայոց եկեղեցու Մայր Աթոռը...»: (Տե՛ս Բագրատ Ուլուբաբեանի «Սարդարապատ» պատմավէպ 2 հատորով, Ա. հատորը էջ

161:Տպ. Պէյրուզ, 1987):

Իսկոյն Վեհափառը կը հրահանգէ իր գաւազանակիր վարդապետին. «Իմ անունից ասացէք, որ հնչեցնեն բոլոր եկեղեցիների գանգերը: Հայոց երկրին ու նրա առաքելական եկեղեցուն անագորոյն վտանգ է սպառնում» (Նոյն տեղը, Էջ 162):

Այսպէս է որ ղօղանջեցին հայոց աշխարհի բոլոր եկեղեցիներու գանգերը, Էջմիածինէն մինչեւ Գայիանէ եւ Հռիփսիմէի եկեղեցիները, մինչեւ Երեւան ու Ժողովրդային յորձանքը ողողեց Մայր Աթոռի շրջակայքը:

Ու Վեհափառը կը շարունակէ իր պատմական ճառը.

«Ո՛չ եւ ո՛չ, հագա՛ր անգամ ոչ: Ես չեմ լքի մեր սուրբ նախնիներից ավանդուած Մայր Աթոռը: Ես չեմ հեռանայ Հայոց Առաքելական Եկեղեցու օճախից: Եթէ հայոց զինուորուքիւնն ու ինքը՝ հայ ժողովուրդը, չեն կարողանայ թշնամու առաջխաղացումը կասեցնել, եթէ ի զօրու չեն լինի փրկելու մեր սրբութիւնները, ապա թող ես նահատակուեմ հէնց այստեղ, շեմի վրայ Մայր Աթոռի, որի գահակալի պատիւն ունեմ մեր սուրբ նախնիների արդար բարեխօսութեամբ եւ Աստծոյ ողորմածութեամբ»: (Նոյն, Էջ 164):

Ահաւասիկ, այս երկունքին ծնունդը եղաւ Սարդարապատի յաղթական ճակատամարտը:

Համաժողովրդային, համահայկական աներեւակայելի խիզախութեան ապացոյցը տուաւ ամբողջ հայ ժողովուրդը, երբ արտասանեց իր պատմական ՈՉը, պարտուողական ոգի «ներշնչող» հրահանգներուն, ու Սարդարապատեան յաղթական ճակատամարտին ճարտարապետները հանդիսացան, հոգեփոխելով ներաշխարհը հայ զօրականին ու շինականին, զօրավարին ու մարդկային ալիքներուն: Այսպէս է որ Չօրավարներ Անդրանիկ, Արեշեան, Փիրումեան, Սիլիկեան, Մանուկեան եւ իրենց զինակիցները քանդեցին հոգեբանական պատուարներն ու երկչոտ զգուշաւորութիւնը ժամանակի դիւանագետներուն, եւ ի վերջոյ յաղթանակեց Հայուն դարաւոր ազատատենչ ոգին:

Սարդարապատի յաղթանակը կը պատկանի Հայ ժողովուրդին: Իսկ Ազգային հերոսը՝ Գեորգ Ե. Կթղ. Ամենայն Հայոց:

Արցախեան հակամարտութեան հողին վրայ, ազատ եւ ինքնիշխան ապրելու եւ զոյատեւելու մեր բնագոյն էր, որ ի գին գերագոյն զոհողութեանց, մեր հերոսներու բազուկին ուժով մեզի պարգեւեց վայելքը յաղթանակի բարիքներուն: Սակայն՝

Միջազգային դիւանագիտութեան «Վայրի անտառային օրէնքը» դաժան է, շա՛տ դաժան:

Ահա՛ թէ ինչու, մշտապէս պետք է դիմենք մեր շահած յաղթանակներու դաստիարակիչ դերին:

Մեր պատմության էջերը կը պատգամեն մեզի ու մեր գալիք սերունդներուն, որ «լսենք տրոփը մեր սիրտին» ու կարենանք ՈՉ ըսել, ընդդէմ ամեն կարգի՝

- Սպիտակ արիւնահոսութեան,
- Հոգեւոր արտագաղթի եւ այլասերումի,
- Օտար աղանդներու ներխուժումի,
- «Ոգու սով»ին եւ հոգեկան երաշտին,
- «Խիղճի եւ խօսքի ազատութեան» քօղին ներքեւ ծպտուած՝ մեր բարոյական դաշտը կեղտաջուրով աղարտող օտարամուտ տարրերու:
- Ու բոլոր անոնց, որոնք ներկայ Հայաստանի արուեստի, մշակոյթի եւ գիտութեան ծառայող լծակները կը հրապուրեն արտասահման՝ բարձրապատիւ պաշտօններու եւ պարգէներու խոստումներով:

Ինչո՞ւ: Որպէսզի փարինք մեր համագգային արժէքներուն, եւ անշեղ հաւատքով տեր կանգնինք մեր պատմական իրաւունքներուն:

Աշխարհասփիւռ հայութիւնը, իր Հայրենիքով եւ Սփիւռքով, իր մարդուժով թէ նիւթաբարոյական դրամագլուխով, տէ՛ր է լուրջ «հարստութեան» մը ու կը վայելէ համաշխարհային վարկ եւ հեղինակութիւն:

Մեր ազգային գաղափարախօսութիւնը հարկ է վերակերտել նորագոյն տուեալներու վրայ: Գիտնանք տարողութիւնը մեր կարելիութիւններուն ու կարողութիւններուն, եւ նոր «Սարդարապատ»ներու մարտահրաւերներուն ընդառաջ երթանք համապատասխան քայլերով:

Այս է վեհագոյն պատգամը Սարդարապատի Անլուելի Չանգակատան, որուն ղօղանջները կը լսենք ամենուր եւ ամէն օր: Կը լսենք արդեօք: Խնդրեմ, հարց տանք մեր Խիղճին որ կ'արձագանգէ Հայ ժողովուրդի բազմադարեան պատմութեան:

